

Самородок із Клесова

На перспективі розробки та ідеї провінційного винахідника Анатолія Сінозацького, що давно могли б стати національним надбанням, влада звернула увагу лише зараз

Директора малого підприємства «Фантомаш» (фантастичні машини) Анатолія Сінозацького в Клесові, яке мало не з усіх боків обступили глибоченні вирви, себто гранітні кар'єри, називають самородком. Вочевидь, тому, що він надто працьовитий, винахідливий і трішки дивакуватий. І хоча йому «стукнуло» вже шість десятків, проте кожен молодик позаздрить життєвій енергії й оптимізму цього чоловіка із розкішною сивою шевелюрою. У його арсеналі - безліч цікавих розробок, ефективних нововведень і водночас мало не божевільних ідей. Якщо гадаєте, що вони так і лишаються нереалізованими, то глибоко помиляєтеся. Усе задумане клесівський самородок із впертістю, вартою поваги, і мало-помалу втілює в життя.

За свій вік поліський Кулібін зробив власними руками стільки, що іншим неодолимим людям, без перебільшення, на це знадобилося б кілька життів. Чого варта хоча б технологія з виготовлення торфовугільного брикету 22 роки тому він налагодив це виробництво, якому, здається, не було аналогів у світі. Завдяки творчій інженерній думці з'явилися перша вітчизняна лінія з випуску плитних матеріалів з відходів сільгоспвиробництва, машини з видобутку торфу, унікальний бур для геологів, циклонні високофорсовані печі, теплокамери для вирощування печериць у домашніх умовах. На жаль, за цими та багатьма іншими перспективними технічними розробками та ідеями, що давно могли б стати національним надбанням, українські чиновники байдуже спостерігали, а то й зовсім не звертали на них уваги. Хоча Анатолій Михайлович стукав не в одні владні двері. Шкода, але охочіше їх чомусь відчиняли винахіднику в Беларусі, Росії, - де працюють його авторські технології, але не в Україні.

Утім, він добре розумів і розуміє зараз, що проблеми з фінансуванням винаходів існували завжди. А тому не вельми й переймався тим, що його вперто не хотіли помічати. Натомість ентузіаст не менш вперто торував тернисту стежку до власного визнання й, щоденно ламав голову над новими винаходами. Останній з них – двомоторна доробка ударної дії – нарешті дав привід сподіватися на державний підхід до справи тих, хто сьогодні при владі в районі, області, країні загалом.

- Для каменещебневих заводів Полісся, - каже добродій Сінозацький, - нині не кращі часи. Посудіть самі: ще кілька років тому підприємства галузі, що розташовані в Рокитнівському та Сарненському районах, виробляли 6,7 мільйона кубометрів щебеню. Сьогодні ж ця цифра зменшилася в 10 разів! Чому так? Причин декілька, а головна полягає в тому, що їх продукція не відповідає європейським стандартам, не користується попитом...

Анатолій Михайлович дохідливо пояснює, що на будівництві вітчизняних автомагістралей ще й досі використовують продовгуватий, так званий лещатний щебінь. А цей будматеріал швидко стосується (ось чому, виявляється, наші дороги - це суцільні вибоїни). Інша справа - Європа. Там щебінь для покриття доріг і бетонних робіт використовують винятково кубовидний, та ще й вимитий водою, без домішок глини. Саме таку продукцію й замовляють іноземні споживачі. Та вся біда в тому, що обладнання такого класу в Україні не виготовляють, імпортує ж дороге, придбати ні за що. А отже забаганок капіталістів задовільнити каменярі довгий час не могли.

Перша обнадійлива ластівка з'явилася два роки тому на Клесівському комбінаті нерудних копалин "Діорит". Чеську лінію з виробництва кубовидного щебеню на взаємовигідних умовах інвестував в економіку краю Литовський бізнесмен. За обладнання, вартість якого 346 тисяч доларів, комбінатівці впродовж трьох років зобов'язалися розрахуватися щебенем. Під час випробовування нової технології, котра, до речі, попрацювала недовго, через митно-податкові недосконалості законодавства, чи

не найуважнішим спостерігачем був саме Сінозацький. І навіть після поверхового ознайомлення з принципом дії дробарки він, трішки хвалькувато, але реально оцінюючи власні можливості, запевнив присутніх, що незабаром для подрібнення щебеню на єврофракції виготовить аналогічне обладнання. Причому не гірше чеського, а за ціною в 4-5 разів дешевше. Не всі тоді сприйняли таку заяву сучасного Кулібіна серйозно. Але це були, напевно, люди, які зовсім погано знали Сінозацького та ціну його слова.

Дробарку він зробив, як і обіцяв, дешевшу та не гіршу. За принципом дії - однаково, за технічними параметрами - куди братись чеським, німецьким, австрійським чи шведським, що диктують моду, але між собою мало чим різняться.

- Якщо порівнювати із західними зразками, то відмінностей у конструкції, - розповідає про своє дітище талановитий винахідник, - доволі багато. Найперша – це використання одразу двох роторів. За хвилину вони роблять, між іншим, 740 обертів, тоді, як у чеській дробарці - 1200. Хто працює в промисловості, той знає, що чим-менше обертів, ТИМ у механіка спокійніше на серці. Ефект при цьому той самий, але обладнання служитиме довше. Відмінність полягає й у вищій продуктивності. Якщо виробнича потужність австрійської дробарки не перевищує 50 тонн продукції на годину, то з транспортерів нашої може сходити втричі більше. До речі, про транспортери. Подивіться на їх конструкцію - вони ніби як московський міст у Києві, тобто на підвісних розтяжках. Це дало змогу зробити полегшену металоконструкцію: у нас вага одного погонного метра транспортера десь у межах 30 кілограмів, а в чехів - 49. Навіть скромні підрахунки свідчать, що на 6 в середньому 25-метрових транспортерах зуміли зекономити кілька тонн дорогоцінного металу, а відтак і немалі гроші.

Після вдалої реалізації важливого для поліського регіону проекту, у чому допомогли йому керівники КНК «Діорит» Василь Александров, ВАТ «Сарненський завод мостових технологічних конструкцій Петро Антончик, приватні інвестори Лідія Мальченко з Рівного та Мар'ян Токаш з Польщі, Анатолій Сінозацький нарешті відчув зацікавленість і тримку з боку, керівників району та області. З ним стали рахуватися, прислухатися до ініціатив. Влада ніби остаточно вирішила всіляко сприяти серійному виробництву дробарок тим самим вивести каменещебеняву галузь із занепаду. Принаймні попит на кубовидний щебінь за кордонові частково в Україні досить високий, варто нарощувати його випуск і завойовувати ринки збуту. При нормальному фінансуванні самородок з Клесова зможе спільно з умільцями виготовити за рік не менше 10 комплектів дробарок. А ще, він вважає, що до виконання таких фундаментальних робіт, як серійне виробництво, треба залучати не лише приватний, а й державний; капітал; Бо це не бізнес, в який терміново треба вкладати гроші, щоби якомога швидше отримати прибуток. Це проект, розрахований на перспективу.

Міцно вхопилися в Рівному і за ініціативу Сінозацького про створення Техноцентру прикладних технологій. Тим більше, що вона якраз “підпадає” під президентський Указ про підтримку малого та середнього бізнесу. За задумом провінціала, який за кількістю і перспективністю розробок, як переконалися, вартий цілих науково-дослідних інститутів, проектних бюро та організацій, це має бути сукупність грамотних інженерів і талановитих винахідників, які вивчатимуть маркетинг, впроваджуватимуть нові технології, сучасні та високоефективні, виготовлятимуть нестандартне обладнання тощо. Одним словом, зможуть реалізувати себе або свій талант Між іншим, тільки на «Фантомаші» чекають свого часу понад 30 різноманітних розробок. Серед них - технологічна лінія з утилізації склобою та виготовлення жорсткого утеплювача з піноскла; обладнання для випуску високоякісних фарб на будь-якій основі; піночерепиці; субстрату для вирощування печериць; лінія з переробки дикоростучих ягід з консервацією їх на меду. Хіба все перелічиш?

Де «квартируватиме»Техноцентр і якому підприємству буде довірено розпочати серійний випуск дробарок, наразі ще не визначено. Відомо тільки, що вибирати його будуть на тендерних - умовах. Серед можливих претендентів розглядається Рівненський

радіотехнічний завод, ВАТ “Сарненський ЗМТК”, деякі інші колективи що мають експериментальні майстерні, висококваліфікованих спеціалістів і насамперед токарів, фрезерувальників, зварників.

- Коли Техноцентр буде створено, - ділиться планами Анатолій Михайлович,- то прагнимо залучити до роботи студентів 4-5 курсів Рівненського державного технічного університету. Від них очікую свіжої думки та творчого задоволення від співпраці.

Сам поліський Кулібін творче задоволення, зрозуміло, отримує від вдалих знахідок та відкриттів. Бо живе ними, любить творити до самозабуття, поринувши -в ескізи, верстати машини: І коли довершу розпочату, справу - то найбільша для нього радість. Опісля настає час критичного, аналізу своєї роботи. На зміну, ейфорії не рідко приходять невдоволення окремими недоліками. Вони присутні майже завжди, бо ідеал - то невловима химера, дотягнутися до якої видатна особистість держави, уродженець чорнобильського краю (Київщини) прагне все життя. Воно й зрозуміло - удосконаленню немає меж.

Микола Драганчук